

نقشه‌های
انسانی

در
منوجات
ایرانی

Figurative motives
in Iranian textiles

نقشمایه های انسانی در منسوجات ایرانی

سرشناسه: مونسى سرخه، مریم، ۱۳۶۱-
عنوان و نام پدیدآور: نقش مایه های انسانی در منسوجات ایرانی
Figurative motives in Iranian textiles
مریم مونسى سرخه، سارا حسین زاده،
مشخصات نشر: تهران: کتاب آبان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری: ۱۸۶ ص:، مصور (رنگی).
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۲۵-۱۸-۸
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه ص: ۱۸۸.
موضوع: پارچه -- ایران -- طرح -- تاریخ
موضوع: Textile design -- Iran -- History
موضوع: پارچه های ایرانی -- تاریخ
موضوع: Textile fabrics, Iranian -- History
موضوع: پارچه های ایرانی -- طراحی
موضوع: Textile fabrics, Iranian -- Design
موضوع: نساجی هنری -- ایران -- تاریخ
موضوع: Textile industry, Artistic -- Iran -- History
مناسه افزوده: حسین زاده قشلاقی، سارا، ۱۳۶۸-
رده بندی کنگره: ۸۸۷۶: ۳۹۷NK/م ۸۱
رده بندی دیویی: ۷۴۶/۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۰۶۱۹۸

پدیدآورنده:

دکتر مریم مونسى سرخه، سارا حسین زاده قشلاقی

صفحه آرایى: سید مهدى حسینی

لیتوگرافی: جامع هنر

چاپ و صحافی: چاپ واژه

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۸

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۲۵-۱۸-۸

انتشارات کتب آبان

تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخرزایی، کوچه فاتحی، دریا، پلاک ۲، طبقه همکف، واحد ۱۰، شماره تماس: ۰۶۶۹۵۵۰۱۲، دورنگر: ۰۶۰۴۰۶۰

پست الکترونیک: info@abanbook.net، وب سایت: www.abanbook.net

دفتر یکم: نقشامیه‌های انسانی در پارچه‌های ساسانی تا سلجوقی

مقدمه	
پارچه‌های ساسانی	
پارچه‌های اسلامی، اعراب در ایران	
پارچه‌های صدر اسلام، آل‌بویه	
پارچه‌های سلجوقی	
جمع‌بندی	

دفتر دوم: نقشامیه‌های انسانی در پارچه‌های تیموری و صفوی

مقدمه	
پارچه‌های تیموری	
پارچه‌های صفوی	
صحنه‌های بزم و سرودن	
صحنه‌های رز و شکار	
صحنه‌های دینی	
جمع‌بندی	

دفتر سوم: نقشامیه‌های انسانی در پارچه‌های افشاریه تا پایان پهلوی

مقدمه	
پارچه‌های افشار و زند	
پارچه‌های قاجار	
پارچه‌های منقوش بافته شده	
پارچه‌های قلمکار	
صحنه‌های شکار و جنگ	
روایت‌های عاشقانه	
صحنه‌های بزم و سوگ درباری	
تک‌نگاره‌های روایتی	
پارچه‌های دوخته‌دوزی شده	
تک‌نگاره‌ها	
صحنه‌های روایی	
پارچه‌های پهلوی	
جمع‌بندی	
پی‌نوشت	
فهرست منابع	

صفحه

میلادی

قمری

۱۲

۱۵

۲۲

۲۶

۳۳

۳۷

۶۵۱

۱۰-۷

۱۰۵۵-۹۳۲

۱۲-۱۱

۲۴۱

۴-۱

۲۴۷-۳۲۰

۶-۵

۴۶

۴۷

۴۸

۴۸

۹۴

۱۱۳

۱۲۱

۱۵۰۶-۱۳۷۰

۱۷۳۶-۱۵۰۱

۹۱۱-۷۷۱

۱۱۴۸-۹۰۷

۱۳۴

۱۳۵

۱۳۷

۱۳۷

۱۴۰

۱۴۰

۱۴۶

۱۴۹

۱۵۱

۱۵۳

۱۵۳

۱۵۸

۱۶۴

۱۶۹

۱۷۲

۱۸۲

۱۷۷۹-۱۷۳۶

۱۹۰۹-۱۷۸۰

۱۱۹۳-۱۱۴۸

۱۳۲۶-۱۱۹۲

۱۹۷۸-۱۹۰۹

۱۳۹۸-۱۳۲۶

سخن مؤلفان

در کاربرد این نقشمایه‌ها، چگونگی استفاده از آن در پارچه‌بافی ایرانی، امری جالب و حساس است. لذا هدف از تألیف این کتاب، گردآوری و توصیف دقیق پارچه‌های منقوش شده با نقوش انسانی در ادوار تاریخی ایران است؛ که این مهم با دقت نظر و تکیه بر اسناد معتبر تاریخی شامل منابع تصویری، نوشتاری و گنجینه‌های متعدد به سرانجام رسید.

این تغییرات در پی سختگیری‌های درباریان عوامل فن و مذهبیان قابل‌بررسی و تحلیل است. در گردآوری مطالب کتاب، سعی بر آن بوده تا نمونه پارچه‌های موجود در دوره‌های ایران و نیز اسناد موجود

پارچه‌بافی یکی از هنرهای قدیمی ایرانی است که در طی مراحل مختلف تاریخی، دچار فراز و فرودهای گوناگونی شده است. استاده از نقوش، رنگ‌ها و تزیینات روی پارچه، تحت تأثیر تفکر ایرانیان و البته منم را ستا با سایر هنرها، در تحول بوده است. ضمن بررسی نمای انسانی، با ویژگی‌های متغیر و نیز حالات متفاوت، در این بابها، ملاحظه است. در دوره‌های مختلف، هر یک از تغییرات این نقوش را به لحاظ نمادین نوع اجرا، چهره‌پردازی و لباس‌آرایشی مشاهده کرد. با توجه به نوع نگاه به ایرانیان در پس از اسلام و محدودیت‌هایی

پارچه دارای شناسنامه و توضیحاتی برای نگارش محتوای آن است و در پایان هر دوره تاریخی نیز تمامی مطلب در قالب جدولی، تلخیص شده‌اند و روند تحلیل دقیق نقوش صورت گرفته است. در پایان جا دارد تا از مسئولان موزه‌های ملی ایران، کاخ گلستان، کلیسای وانک، هنرهای تزیینی اصفهان، موزه استاد مقدم، موزه ملک و هنرهای ملی ایران که در این مسیر، همراهان بودند تشکر کنیم.

امید است که این اثر مسیر مطالعاتی نوینی را در آثار منسوجات ایرانی بگشاید و تکمیل‌کننده منابع موجود در هنر پارچه‌بافی ایرانی باشد.

در سایت‌های دیگر کشورها، جمع‌آوری گردد. در مجموع از سی و چهار موزه خارجی [بررسی در گنجینه‌های منتشر شده به صورت الکترونیکی]، هشت موزه ایرانی را ده مجموعه شخصی آثار جمع‌آوری شده؛ همچنین تمامی اطلاعات موجود در کتب تصویری و نگارشی بررسی شده است.

تحلیل پارچه‌های منقوش انسانی از لحاظ ترکیب بندی، حرم، رنگ انجام شده است و با تفکیک در این تاریخی، جنسیت‌ها، نوع پوشش و مضامین پارچه‌ها صورت گرفته است. آنالیز نقوش نیز به دست‌مایه‌ای برای بهتر نقوش و تحلیل دقیق‌تر انجام شده است. لازم به توضیح است که هر نمونه

دکتر مریم مونس سرخه
سارا حسین‌زاده قشلاقی